

Εκλογή Τραμπ: Μια αντιδραστική τομή με πολυσήμαντες συνέπειες

γράφει η ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ*

Ένα χρόνο πριν και μόνο η ιδέα της εκλογής του Ντόναλντ Τραμπ (Donald Trump) προκαλούσε ειρωνικά μειδιάματα. Τελικά, κέρδισε τις εκλογές, χάρις σε ένα παρωχημένο, αναχρονιστικό και εντελώς ταξικό, όπερ και απολύτως θεμιτό και χρήσιμο, εκλογικό σύστημα. Στις 20 Γενάρη αυτό που κάποτε θεωρείτο αδιανόητο, έγινε πραγματικότητα: ο Τραμπ ορκίστηκε πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών. Η στιγμή της ορκωμοσίας είναι σημείο εκκίνησης των εξελίξεων που πιθανώς θα μετασχηματίσουν τον πλανήτη τα επόμενα χρόνια.

Εντούτοις, για να κατανοηθούν πρέπει να αποκρυπτογραφηθούν όσο είναι δυνατόν μέχρι στιγμής, αφού το φαινόμενο Τραμπ ως πολιτικό φαινόμενο είναι σύνθετο και πολυεπίπεδο ενώ οι εξελίξεις καταίγιστικές.

Σημείο πρώτο. Ο Τραμπ κατόρθωσε να απελευθερώσει και να καρπωθεί μια οργή που συσσωρεύεται σχεδόν τέσσερις δεκαετίες και φυσικά για τη λευκή πλέον μειοψηφία απόλυτα συνειδητά διοχετεύτηκε στο γνώριμο: στις ρατσιστικές, ακραία ταξικές, βαμμένες στο αίμα «αξίες των ιδρυτικών πατεράδων». Οι ΗΠΑ, την περίοδο που ακολούθησε την κρίση του πετρελαίου στα μέσα της

δεκαετίας του 1970, γνώρισαν τρομακτικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Ωστόσο, τα κέρδη αυτής της ανάπτυξης πήγαν σε ολόένα και πιο λίγους και από τα κέρδη τώρα πια αποκλείονταν και «οι λευκοί». Για την πλειοψηφία σήμαινε οικονομική ερήμωση, συρρίκνωση εισοδημάτων, απώλεια εργασιακών, ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, απόλυτη συντριβή του ψευδεπίγραφου αμερικανικού ονείρου, αποδεκατισμός ολόκληρων κοινοτήτων, μετατροπή πόλεων σε φαντάσματα (Ντιτρόιτ, Φιλαδέλφεια, Μπάφαλο κ.λπ.), απογοήτευση και απελπισία. Τι ελπίδα να έχεις όταν ο διεθνοποιημένος καπιταλισμός προβάλλει ως η μοναδική «ορθολογική λύση»; Όταν οποιαδήποτε αντίδραση απορρίπτεται ως «λαϊκισμός» και όταν οι ανισότητες, η ιδιωτική ιδιοκτησία και η αγορά συνιστούν τον μοναδικό νόμο συλλογικής ύπαρξης παγκοσμίως; «Δεν είναι καλό, αλλά είναι η μόνη πραγματική δυνατότητα», όπως μας πρωτοείπε η Μάργκαρετ Θάτσερ (Margaret Thatcher).

Σημείο δεύτερο. Για πολλούς ο Τραμπ είναι φασίστας που κινείται υποτίθεται εντός «δημοκρατικού πλαισίου» και έχει εκλεγεί δημοκρατικά. Κινείται, ωστόσο, και εκτός πλαισίου. Οι πρώτες του ενέργειες καταγράφουν την τάση το «εντός» να γίνει «εκτός». Ενώ τα βασικά σημεία αναφοράς και διάκρισης παραμένουν

ακόμη οι μορφές του ευρωπαϊκού φασισμού των μέσων του 20ού αιώνα, ο Τραμπ έχει χαρακτηριστεί από πολλούς ως «νεοφασιστικό» φαινόμενο. Ο ευρωπαϊκός φασισμός είχε αντίπαλο δέος από τη δεκαετία του 1930 τα κομμουνιστικά κόμματα. Σήμερα αντίπαλο δέος δεν υπάρχει, ειδικά υπό το σκεπτικό ότι η υποτιθέμενα κομμουνιστική Κίνα αποτελεί ένα από τα πιο τρανταχτά παραδείγματα της καπιταλιστικής βαρβαρότητας. Επίσης, ο Τραμπ έχει όλα τα χαρακτηριστικά που μέχρι πρόσφατα ήταν απορριπτικά από την κυρίαρχη ολιγαρχική πολιτική τάξη: χυδαιότητα, παθολογική και βίαιη σχέση με τις γυναίκες, μίσος και τη δυνατότητα να λέει και να κάνει δημόσια κάποια πράγματα που είναι απαράδεκτα, προσβλητικά και εμπρηστικά. Βέβαια, τέτοια χαρακτηριστικά πολιτικής προσωπικότητας τα έχουμε ήδη γνωρίσει στην Ευρώπη, από τον Σίλβιο Μπερλουσκόνι (Silvio Berlusconi).

Τρίτο σημείο. Ο Τραμπ είναι ο «πορτιέ-ρης» ενός τρομακτικού πλέγματος συμπεριφορών, ανθρώπων και κυρίως επιχειρήσεων. Το «πλέγμα συμφερόντων» –καπνοβιομηχανία, βιομηχανία άνθρακα, πετρελαίου, φυσικού αερίου, βιοτεχνολογίας κ.ά– τον περιβάλλει απόλυτα σε επίπεδο σύνθεσης της κυβέρνησης, αλλά και της εκπροσώπησης του στο Κογκρέσο, όπου το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα έχει την πλειοψηφία και των δύο σωμάτων. Πλέγμα που υποτίθεται είναι «διαφορετικό» από τη μέχρι σήμερα κυρίαρχη, αλλά αποτυχημένη «πολιτική τάξη», που βρήκε την εκπροσώπηση της στο πρόσωπο της Χίλاري Κλίντον (Hillary Clinton). Επί της ουσίας, πίσω από αυτή την αντιπαράθεση κρύβονται οι μεγάλες αντιθέσεις μεταξύ μερίδων του κεφαλαίου, τα συμφέροντα των οποίων συγκρούονται στο πεδίο του διεθνοποιημένου καπιταλισμού και της βαθιάς κρίσης του καπιταλιστικού συστήματος' αντιπαράθεση που άρχισε να διακρίνεται το 2000, με τη «μη εκλογή» Μπους (Bush).

Σημείο τέταρτο. Ειδικής μνείας χρήζει ο τρόπος δηλητηρίασμού της κοινής γνώμης. Για περισσότερα από 15 χρόνια γιγάντιο επιχειρηματικοί όμιλοι –όπως

οι ακροδεξιοί αδελφοί Κόουκ (Koch) που έχουν στενούς δεσμούς με τον αντιπρόεδρο Πενς (Pence) και οι οποίοι επέβαλαν την προώθηση αντεργατικών νόμων στη Μινεσότα– χρηματοδοτούν έναν τεράστιο διεθνή μηχανισμό παραπληροφόρησης που αποτελείται από χιλιάδες ιστοσελίδες, δεξαμενές σκέψης, ιδρύματα, μπλόγκερς και «βιτρίνες» ομάδες πολιτών, όπου με συστηματικό τρόπο παρουσιάζονται τα συμφέροντά τους ως «συμφέροντα των απλών ανθρώπων», προκειμένου να απονομιμοποιήσουν, να εξουδετερώσουν και να συντρίψουν εργατικά συνδικάτα και πολιτικές οργανώσεις, να προωθήσουν νόμους και όρους για την κίνηση του κεφαλαίου προς όφελός τους ή τη μείωση της φορολογίας των πλουσίων. Η προώθηση Τραμπ έγινε με την εξάρθρωση της γλώσσας, τη δυνατότητα να λες ό,τι να 'ναι, και το αντίθετό του. Δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα, η γλώσσα δεν είναι η γλώσσα της εξήγησης, του ορθού λόγου, αλλά μια γλώσσα που δημιουργεί συναισθήματα είναι μια θυμική γλώσσα που δημιουργεί μια πλαστή, αλλά πρακτική ενότητα.

Σημείο πέμπτο. Με την πλήρη εξάρθρωση της γλώσσας και με προκλητικό, ρατσιστικό τρόπο, ο Τραμπ και το επιτελείο του λειτουργούν και στην κυβέρνηση, προκαλώντας χάος και κλυδωνισμούς εντός και εκτός συνόρων. Πρώτο διάταγμα για την ανέγερση τείχους στα σύνορα με το Μεξικό, σφοδρές αντιδράσεις από την κυβέρνηση του Μεξικού. Για την ανέγερση του τείχους κάθε Αμερικανός θα κληθεί να πληρώσει 120 δολάρια, ενώ ήδη έχει χρυσοπληρώσει το ήδη υφιστάμενο τείχος που άρχισε να ορθώνεται το 2006 από τον Μπους και αποπερατώθηκε (700 μίλια σε σύνολο 1.952) από τον Ομπάμα (Obama) και έχει κοστίσει τη ζωή σε χιλιάδες ανθρώπους. Απαγόρευση των αμβλώσεων και της υγειονομικής περίθαλψης εκατομμυρίων Αμερικανών. Επανεκκίνηση της διαδικασίας κατασκευής αγωγού πετρελαίου στη Βόρεια Ντακότα που σταμάτησε εξαιτίας της πολυήμερης κινητοποίησης χιλιάδων ανθρώπων. Δηλώσεις για επαφορά των βασανιστηρίων, για «αρπα-

γή των πετρελαίων του Ιράκ», πόλεμο κατά των τζιχαντιστών τρομοκρατών σε συνδυασμό με το προεδρικό διάταγμα για την απαγόρευση εισόδου πολιτών από επτά χώρες (Συρία, Ιράκ, Ιράν, Υεμένη, Λιβύη, Σουδάν και Σομαλία). Ο «άξονας του Κακού» του Μπους αναβιώνει. Δηλώσεις όπου φωτογραφίζει την Κίνα ως το «στόχο» αναφερόμενος σε εκείνους που «ληστεύουν τον πλούτο» μας. Αναθέρμανση των σχέσεων με τη Ρωσία. «Η Αμερική πρώτα», ξανά και ξανά, ως προειδοποίηση περί αλλαγής του δόγματος της εξωτερικής πολιτικής. Βέβαια, η αμερικανική εξωτερική πολιτική είναι σαν το αεροπλανοφόρο. Όταν αλλάζει πλεύση, η στροφή είναι βασιανιστικά αργή και ουσιαστικά δεν στρίβει ποτέ ολόκληρο.

Σημείο έκτο και σημαντικότερο. Το κουτί της Πανδώρας έχει ανοίξει. Και, εκτός όλων των δεινών, υπάρχει και ένα ικανό να τα ανατρέψει όλα: ο αμερικανικός λαός, που από την πρώτη μέρα με εμπράγματος επιτακτικές παρεμβάσεις, σε άμεσο πολιτικό χρόνο, αντιστέκεται. Με κάθε αφορμή και αιτία. Με κινητοποιήσεις, με τη μεγάλη πορεία των γυναικών, με ανειρήνευτες δράσεις, όπως σε αστραπιαίο χρόνο έγινε σε όλα τα αεροδρόμια της χώρας(!) όπου κρατούσαν πρόσφυγες και μετανάστες. Λόγω του όγκου και της αποφασιστικότητας κατήγαγε και την πρώτη νίκη: τη χρονική αναστολή της εντολής για απαγόρευση εισόδου από τους πολίτες των επτά χωρών. Ωστόσο, παρά την τεράστια παράδοση στα κινήματα βάσης (grassroots) απαιτείται άμεση ενότητα στη δράση και πρόγραμμα και, το βασικότερο, πολιτικός φορέας. Αυτό είναι και το ζητούμενο. Άμεσα ζητούμενο, όσον αφορά την προοπτική, την πρόταση ακόμη και τη φυσική επιβίωση των ανθρώπων που συμμετέχουν. Ειδικά υπό το σκεπτικό ότι το Δημοκρατικό Κόμμα επιχειρεί να κουρσέψει το κίνημα που αναπτύσσεται. Εντός της βάσης, μέσω κομβικών συνδικάτων, αλλά και με την κινητοποίηση ενός ολόκληρου θεσμικού μηχανισμού που ελέγχει πλήρως σε ομοσπονδιακό και πολιτειακό επίπεδο και φυσικά των

ΜΜΕ και του Χόλιγουντ. Τα γεγονότα με την εξέγερση ενάντια στην αντιεργατική νομοθεσία στη Μινεσότα είναι ίσως το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα: αφού αναγκάστηκαν να εκδηλωθούν υπέρ, τελικά την ξεπούλησαν και συνέβαλαν στην πλήρη συντριβή της. Δεν είναι τυχαίο, ότι ακόμη και ο πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα εμφανίστηκε καταδικάζοντας τον «αντιμωσαουλμανικό νόμο» και προτρέποντας σε συνέχιση και ενδυνάμωση των διαδηλώσεων. Το καμπανάκι χτυπάει δαιμονισμένα κόκκινο για τα τμήματα του κινήματος που έχουν σαφή ταξικό προσανατολισμό και ήδη αποτελούν δυναμικούς και συμπαγείς πολιτικοκοινωνικούς σχηματισμούς και ραχοκοκαλιά της παλίρροιας των ημερών: το κίνημα Black Lives Matter, το κίνημα των 15 –15 δολάρια καλύτερο ωρομίσθιο και κατοχύρωση εργασιακών δικαιωμάτων– και το ανερχόμενο κίνημα στο Standing Rock. Το καμπανάκι χτυπάει κόκκινο για την άλωση, αλλά και εξόντωσή τους, ακόμη και τη φυσική (φυλακές, δολοφονίες). Από την κυβέρνηση Τραμπ και, εάν χρειαστεί, από την τεράστια μάζα των ακροδεξιών, λευκών χριστιανών, μελών αιρέσεων, φασιστών, ρατσιστών και νεοναζι κομμάτι βάσης στήριξης της κυβέρνησης. Τα όπλα ενδέχεται να βγουν για έναν ακόμη λόγο: εάν οι πιέσεις, που αρχίζουν να γίνονται ασφικτικές, οδηγήσουν στη «συνθηκολόγηση» ή εάν όχι, στην «πάση θυσία απομάκρυνση του Τραμπ». Με κάθε θεμιτό ή αθέμιτο μέσο. **T**